

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 66.

ANULU XXIII.

Sabiu 21 Augustu (2 Sept.) 1875.

Telegrafulu esse de două ori pre septemana: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Sabiu la expeditiunea soției, pre afara la s. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expedițiunea. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia oară cu 7 cr. sirulu, pentru a două oară cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Ideii conducătorie.

VI.

Inca la finea seculului trecut se straplanta de preste oceanulu atlanticu, din Americ'a, mai întâiu pre pamentulu Galliei vechi séu alu Franciei moderne, ide'a libertății și egalității omenesci. Inse și ideile cele mari și au fatalitățile lor. Și nascerea lor este împreunata cu dureri și neori cu dureri foarte îndelungate. Căta disordine na a fostu, cătu sange nu a cursu în Franci'a până la venirea acelu corsicanu neuitabilu în istori'a lumii, care cu mari ostenele și condusu de unu geniu admirabile abia după ani a introdusu ordine în chaosulu patriei sele, în chaosulu provocatu de libertatea desfrenata și fără picu de conducere ratiunale. Napoleonu însusi descrie starea lucrurilor din Franci'a, la reluarea luptei în Itali'a, în putiene dara semnificative cuvinte, cându dice: „Pretutindinea, unde nu este unu centru de putere necontestabile, se afla ómeni, cari speréza a atrage (puterea) la densii.“ Și asi'a érá acolo, pentruca într'altu locu aréta, totu elu, de ómenii (les gens), cari aveau vanitatea de a se crede barbati cu talente, incepura o campania contr'a restabilitei magistraturi și se amasau (și petreceau) umblandu sa-si faca popularitate, refusându contributiunea, batjocorindu gubernulu, atunci cându inimiciu Franciei bateau la porti, cându recrutarea aterná dela bunavointi'a primariloru și în caselle publice nu érá nici unu soldu (banu).

Geniulu lui inse facu sa taca factiunile interne. Franci'a în fine se linscesce și „incepe a fi norocósa pentruca vedea ca are sa fia mare“, ducendu sub vulturii ei ide'a libertății în Europ'a mai departe.

Europ'a inse inca nu érá destulu de pregatita pentru ideile cele nóue, precum n'a fostu nici îns'asi Franci'a cându a surprins'o ante'asi-data, și de aci resbelele cele îndelungate, cari cuprind unu intervalu de două decenie și facu rotund'a pre trei continente (Europ'a, Afric'a și Asi'a). La 1815, prin congresulu puteriloru ténutu la Vien'a, se restauréza cu mici modificatiuni starea lucrurilor de mai înainte. O tacere lunga și adenca se estinde sub sistemulu unei politii generale preste Europ'a, dela unu capetu până la celalaltu, o tacere intrerupta numai de eruptiunile vulcanice momentane dela 1820—21—30 din Itali'a, Greci'a, Romani'a, Belgiu și Franci'a.

În intervalulu acest'a viétia publica a romaniloru este numai passiva, séu nu este de locu. Passiva într'atát'a, intru cătu bratiile inarmate ale romaniloru pentru unguri și pentru sasi și în regimintele confinariie, sub firm'a loru propri'a, facu minuni de eroismu pre tóte campurile de bataia în campaniele cele îndelungate, de care facuramu amintire mai susu.

Sgomotele cele surde ale vulcaniloru libertății și déca nu ducu la rezultate durabile, celu putieniu au inceputu a desvoltá în tóte părțile ide'a libertății natiunale. La anulu 1830 se restitué în Franci'a în parte libertatea și egalitatea, realtiandu-se cu regatulu burgiesiei iérsasi tricolorulu; se nasce Belgiulu eliberandu-se de nenatural'a legatura în care lu pusese congresulu dela 1815 cu Oland'a; se întemeiéza Elad'a, carea după o lupta crunta de unu die-

327
ceniú și dobandesce independenti'a; tieriloru romane dela Dunare, scapate de fanarioti, li se asicura óre-care viatia constitutiunale prin regulamentulu organicu. Și la noi acasa, déca nu se facu legi mai domóle, în fapta se practiséza o toleranti'a mai largá cá cea de mai înainte.

O aurora a unei ere nóue se simte asi'a dara chiaru și la noi.

Magiarii, simtiendu ca ór'a cea de pre urma a feudalismulu se apropia, incepu a se ingriji de o cultura natiunale. Și trebuie sa marturisimu adevérulu, ca în directiunea acest'a în unu intervalu relativu scurtu au facutu multu.

Spiritulu acest'a inse a inceputu a se respandí și între celelalte natiunalități. Care după putintiele ei incepe a se miscá incetu cu incetulu.

Româniú din Austro-Ungari'a inca punu temelulu unei ere nóue. Luptele cele nefericite din seculii trecuti, cându se faceau venatórie formale asupr'a „schismaticiloru“ se paru napadite de spiritulu celu nou ce suffá totu mai tare asupr'a Europei. Episcopatulul gr. or., restituitu în Transilvani'a, inca cátra finea secululu de mai înainte, într'unu modu foarte restrinsu, amu puté dice umilitoriu, merge mâna în mâna cu celu gr. cat. redusu și umilitu de ierarchi'a rom. cat. inca de cându se desbiná de biseric'a natiunale, — dicemu, mergea mâna în mâna celu putieniu la vederea ómeniloru, în cestiuni de interesu comunu pentru români. Literatur'a româna se redesteptá atátu în Transilvani'a cátu și în Ungari'a și Banatu, se întielege, în unu modu foarte modestu. Ba în Transilvani'a pune Ioanu Baracu, translatoru la magistratululu din Brasiovu, tatalu protopresbiterulu de astadi alu Brasiovulu Iosifu Baracu, primulu temeiulu alu publicisticii române (1828) edandu „Fói'a Duminiceii“, cárei mai tardiu i urméza G. Baritiu cu „Gazet'a Transilvaniei“. Junimea româna dela academi'a de drepturi din Clusiu edá pentru circuleru ei în manuscripitu „Auror'a româna“. *) Ba pre la 1846 --7 dâmu de urmele unei societáti de teatru, carea, în anulu din urma, a debutatu și aici în Sabiu în sal'a dela „Imperatulul romaniloru“.

Cu tóte aprobatele și compilatele, după o amortire totale natiunale mai de doi seculi și de unu seculu și jumetate bisericésca, și cu tóta decaderea natiunale și biser. se simte o re-insufletire a elementulu românu. Cu totulu altu feliu aru fi fostu, déca érá în trecutu mai multa energia în elementulu nostru; epoc'a ce se apropiá ne putea aflá si mai bine, déca nu se instrainá clasa avuta și privilegiata, césta din urma mai cu séma după ce se înaltá în oficiile statulu. Numerulu celoru esiti din poporulu apesatu nu aru fi fostu numai mai mare, ci, după calculi omenesci aru fi avutu și unu orizontu mai largu în vederile sele politice în tempulu epocalu în a cáruu ajunu se aflá societatea din Europ'a intréga și în specialu societatea din patri'a nóstra.

În tempurile aceste cându tóte indegetau spre o crisa europeana, pentru româniú din Transilvani'a, putemu dice, din Austro-Ungari'a de astadi, se întempla unu evenimentu de cea mai mare însemnatate, Archimandritulu An-

*) Ni se pare sub redactiunea Archimandritulu de astadi N. Popé'a.

dreiu Siagun'a devine episcopulu alu Transilvaniei. Castigulu acest'a alu romaniloru a suplinitu o lacuna foarte mare în pregatirile cu cari érá de lipsa sa fia pregatiti și româniú în ajunulu schimbárei la fatia a Europei preste totu și a referintieloru interne ale patriei nóstre în specie.

În Februaru 1848 resuná pre malurile Senei, în sinulu Lutetieloru Parisiloru tunulu revolutiunei spre a anuncia Europei inceputulu erei celei nóue. Cá prin o electrisare generale revolutiunea face rotund'a prin Europ'a, — afara de Russi'a. Frigurile revolutiunare petrundu și în monarchi'a nóstra și autorulu sistemei politiane, inaugurate la 1815, Meternich, fuge și lasa cá după elu sa „vina potopulu“, după cum dice francesulu.

Ungari'a cauta înainte de tóte de independenti'a sea și pentru cá pre césta din urma sa o asigure mai tare se accelereza a uní și pre Transilvani'a cu dens'a.

Nóue ni s'a propusu unu tempu îndelungatu cestiunea referitória la procederea Ungariei în modu unilateralu, vorbindu-ni-se numai de vanitate și ambitiune ungerésca. Barbatiloru politici nu este iertatu sa fia unilateralu nici în cestiuni secundarie, cu atátu mai putieniu în cestiuni cardinale. Unilateralitatea întuneca vederile ómeniloru și conduce pre cái raticite. Ratiunea independintiei cercate de Ungari'a ni o esplica foarte chiaru parlamentulu centralu din biseric'a paulina din Frankfurt și tendintiele celoru ce parlamentarís'au acolo, dintre cari unele mergeau până la infintierea unui imperiu alu mediloculu, carele sa se radíme de marea nordica și de Bosforu și sa inghitia în germanismu tóte „natiunalitățile cele mici“.

Dara déca procederea ungeriloru a fostu o lupta pentru esistintia, prin urmare în estu punctu de vedere justificata de evenimintele de atunci, midilócele spre ajungerea scopulu au fostu foarte reu alese. Magiarii voira sa faca pentru aperiarea esistintiei loru, în miniatura, aceea ce voiau nemtii în mare: sa împreune cu independenti'a unificarea statulu chiaru și în privinti'a natiunale. Va se dica, ei din parte-le provocase la natiunalități ingrigirea de esistintia loru, toc'm'a precum érá provocata a statulu dinaintea amenintatoriulu diluviu germanu.

Popórele Ungariei, fára deosebire de natiunalitate, voru trebui sa-si aduca numai cu durere aminte de evenimintele acele, care prelânga versarea cea predata, mai perdura și două decenie de progresu în viati'a constitutiunale și de cultura împedecata prin certe și lupte pentru constitutiunalismu.

Sassii ochiau spre Frankfurt, togm'a cá si pre tempulu lui Rudolfulu II spre Prag'a. Erau inse în fapta imparititi: în aplecati spre acceptarea unei prochiamate în Pest'a și Clusiu și între cunctatori nedecisi. Póte pentruca romaniú, ignorati până acum, nu avura ocaziune a se decide si nu puteau avea o orientare sigura despre constelatiunea interna.

Pentru nimenea nu érá asi'a de grea situatiune'a cá pentru romani. Publicistici'a de atunci, carea mai crescuse cu două organe, este dovéd'a cea sigura despre ingaimacel'a ce domniá în tóte părțile române.

Diet'a Ungariei.

Luni în 30 Aug. a fostu prim'a siedintia constitutiva în ambe casele.

Marti în 31 Aug. s'a deschisu diet'a cu solmnitate. Regele a cetitu cuventulu de tronul, în care se amintescu în genere obiectele ce voru veni la desbatere în sesiunea acést'a si se dá espressiune sperantiei ca pacea nu va fi conturbata.

Cronic'a dilei.

De pre campulu de bataia.

Insurectiunea ia dimensiuni totu mai serióse, slavii se misca în tóte părțile, Muntenegru și Serbi'a se pregatescu se între în actiune, fierberea e generale. Mai la vale vomu comunicá cetitoriloru nostri unele sciri despre stadiulu, în care se afla actiunea în Serbi'a și Muntenegru, aici ne marginim a resumá pre scurtu scirile despre luptele de pâna acum din Erzegovin'a și Bosni'a.

Insurgentii din Erzegovin'a nu voru sa scie de actiunea diplomatiloru din Constantinopole, ci continua resbelulu cu turcii, cároru le lipsesce o conducere geniale, cá si insurgentiloru.

Despre lupt'a înainte casei de lemnu turcescu Drieno, care a inceputu la 24 Augustu „Coresp. polit.“ comunica urmatoriile: Diminéti'a ocupara 150 insurgenti o positiune acoperita înainte casei Drieno, care e 2 miluri departe de Ragus'a. Turcii fiindu provocati sa se supuna respunsera cu unele puscaturi. Insurgentii se pregatescu spre asaltu, care se si incepe indata după amédu cu unu tunu micu, fára de a obtiené unu resultatu. Foculu a duratu pâna nóptea tardiu. Lupt'a dela Voinic'a au fostu decisiva, după cum spunu insurgentii; în taber'a acestor'a sosescu sciri din Muntenegru, cari li promitu ajutorulu armatei muntenegrene ce va luá parte la lupta. Nu se scie, déca aceste apromisiuni s'au facutu într'adeveru de muntenegreni, séu numai de cátra agitatori, cu scopu, de a inflacará curagiulu luptatoriloru fatia de nesuintiele poteriloru de a restabilí pacea.

Totu acestu organu ne spune, ca Garibaldi a provocatu pre fiulu seu Menotti sa introduca o subscriptiune pentru ranitii din Erzegovin'a, și densulu a deschisu list'a subscriendu 100 franci. Scirea ca guvernulu italianu va tramite o nava de resbelu în apele din Albani'a, e neintemeiata.

În Bosni'a cresce miscarea. „Coresp. pol.“ scrie despre cele ce se petrecu pre teritoriulu Bosniei:

Unu despartimentu de 500 insurgenti, recrutati mai cu séma din serbi voluntari, în frunte cu preotulu serbescu Zarko, se încercá sa strabata la fruntariile bosnice-serbescu prelânga Vissegradu, pentru a se împreună cu cei din Erzegovin'a. După o lovire veementa cu trupele turcescu ce esira din Vissegradu spre a-i ocolí, insurgentiloru le succese a-i respinge și a merge mai departe în calea lor, fára de a mai întâmpiná vre-unu atacu din partea turciloru. A mai fostu o lupta mica la Podgradec, insurgentii spunu, ca turcii au avutu pierderi mari. În ténutulu lângá Vrbass turcii seversiescu fapte spaimentatórie. În districtulu Gradisc'a se inmultiesce în modu evidentu numerulu fugariloru. Între Vrbass și Gradisc'a au trecutu pâna acum

pre teritoriul austriac 2117 persoane, la Gradisc'a vechea 445 familii cu 970 persoane, la Iassenovac 350 fam. cu 2630 persoane. Numarul total al crestinilor ce au fugit pre teritoriul austriac trece peste 6700 persoane. Turcii dezvoltă multa energie si sosesc trupe in continuu in Bosni'a.

In *Costaini'a*, scrie un corespondent al lui „Tagbl.“ din Vien'a, ca insurgentii iesu noptea din paduri si conturba pre turci in somnulu loru prin glontie de pusci, ei ardu satele si insufla multa spaima locuitorilor pacinici dincóce de Unna. Acum se afla aici doue bataliuni, spre a scuti pre locuitori. Era unu ce infioratoriu a vedé, cum se duceau in dilele aceste sermanii crestini din casele loru arse, cu copii, mueri, vite, cu totu ce aveau, incarcate tote pre unu caru, in interiorulu Austriei (Petrini'a). Jumatate goli, arsi de sóre au trecut pre aici pana acum 300 familie cu 10,000 capete de vite cornute, oi si porci, o muiere cu doi gemini in drumu, iera alt'a aplecandu nou nascutul seu copilu la o capra in mediloculu drumulu. La sentinela turcesca trei capete de crestini taiate era puse in pari, cari se potu vedé cu ochiu liberu.

„Times“ discutandu intemplantile din orientu ajunge la concluziunea acést'a:

„Deca s'aru poté afla unu modu cuviinciosu de a dá Bosniei si Erzegovinei independintia, la care a ajunsu Serbi'a in dilele strabuniloru nostri, acést'a aru fi o mare usurare pentru Pórt'a si unu avantagiu pentru Europ'a. Server pasi'a in calitatea sea de comisariu specialu poté realisa unu atare evenimentu si e lucrulu celu mai bunu ce poté face. Posesorii harthieloru turcesci de statu, cari cu anim'a atátu de usóra si-au pusu banii loru in jocu si cari astadi suntu togm'a atátu de deprimati pre catu erau mai inainte de incrediuti, aru vedé venindu harthiele loru catu de curendu la pretiurile de mai inainte, si decá lasamu acést'a clasa mica la numeru afara din jocu, cine se va indoí, ca cea mai buna resólvere a greutátiei turcesci consiste in desfacerea cu incetulu a provinciiloru de man'a cea mórt'a a guvernulu din Constantinopole? Nedependintia relativa a Egiptulu e o binecuvantare, care aru fi mai insemnata, decá independintia aru fi perfecta. Noi ne siliramu sa detragemu mesur'a castigata a independintiei, si totu-déun'a amu platitu acést'a eróre de atunci incóce si aru fi neiertatu, decá amu repetá de asta eróre cu cunoscintia nóstra de astadi.“

Ultim'a lupta de langa Trebinjie a decursu sub comand'a suprema a serbulu *Liubobratici*. 150 insurgenti inaintara cátra satulu Volujac, care e situatu in mediloculu drumulu dintre Monastir si Trebinje, cu scopulu, de a se impreuná cu cei 300 insurgenti ce veneau din Zub'a si a face laolalta unu asaltu asupr'a Trebinjei. Comandantele *Liubobratici* sosí diminétia inaintea satulu Volujac si ocupá positiunea pre unu dealu, unde se impreuna cele trei cáli cátra Monastiru, Zub'a si Trebinje. Indata vine o trupa turcesca pre drumulu dela Trebinje si incepe a schimbá unele puscaturi cu insurgentii. Turcii dupa 10 minute se retragu simulandu fug'a, spre a face pre insurgenti sa-i urmarésca, dara acestia prefera a nu se lasá in ofensiva pana la impreunarea dorita. Turcii inse dezvoltara numai decátu intregu frontulu loru, ei pasara inainte cu 3 stindarde si strigandu: „Allahi, Allahu!“ spre a lua dealulu cu asaltu, dara insurgentii ii respinsera in mai multa renduri, asiá incátu turcii trebui sa se retraga in cetate. Zubanii asteptati de insurgenti nu au sositu, ei au depradatu satulu turcescu Cicevo, au rapitu 180 capete vite si spre a asigura prad'a, s'au intorsu la

fruntariile Muntenegrului. *Liubobratici* s'a retrasu nóptea la Monastir in cea mai buna ordine. Insurgentii avura doi morti, turcii 12 morti si 12 raniti. Monastirea acést'a e unu locu bunu pentru cortelu si e situatu la fruntariile Austriei, are muri tari si se poté aperá:

Revenim la sensatiunea ce domnesce in Muntenegru si Serbi'a. Mai susu observaramu adeca, ca Muntenegrulu si Serbi'a se pregatescu a intrá in actiune si ca fiérberea e mare. Acést'a o derivamu din spiritulu ce a cuprinsu mas'a poporulu pornitu spre resboiu, dara nu din óre cari pregatiri seriose din partea organeloru competente. Guvernulu Serbiei se inspaimenta de o intreprindere care aru puté periclitá existintia politica a principatulu. Cu tote aceste poporulu e rápitu de entusiasmulu resboinicu si doresce cu ori ce pretiu a ajutorá pre fratii sei ce gemu sub torturele Semilunei. Insurectiunea va trage in vertegiulu seu pre toti slavii de pre insul'a balcanica, decá cumva nu i se va pune o stavila prin intervenirea energica a puteriloru mari.

Dupa corespondintiele diferite simpatia pentru insurgenti e mai mare in Muntenegru. Deacolo se scrie, ca rescóla cresce pre di ce merge. Resultatele ce obtienu insurgentii suntu cu atátu mai remarcabile, cu catu insurgentii au ocupatu punctele strategice mai favorabile. Totu odata din Austri'a si Serbi'a insurgenti cu cetele si nu se poté tagadui, ca multi muntenegreni condusi de duci probati si recunoscuti trecu fruntariile cu tote mesurile de oprire luate de principele Nicolau, care numai e in stare a pune piedeci rescólei generali. Poff'a de lupta a muntenegreniloru a crescutu decandu se facu cunoscutu, ca Austri'a a concesu debarcarea trupeloru turcesci la Klek. Se crede ca acum e celu mai oportunu tempu pentru a pási pe aren'a de lupta. *Krstac* e dejá in manile insurgentiloru, de va cadé si Trebinie, atunci insurgentii voru dispune de celu mai insemnatu punctu strategicu. *Liubobratic* a trecut degiá preste fruntariile Hertegovinei si Bosniei. Se luca pentru a impreuná cetele voluntarie ce vinu din Serbi'a cu insurgentii si a inchide drumulu militariu intre Constantinopolu si Serrajevo. Priedoru si Senic'a suntu in respectulu acest'a puncte insemnate, fiindu ca in modulu acest'a se poté restabili o impreunare intre Serbi'a si Muntenegru. Degiá primulu eliberatoru alu Serbiei Cara Georgiu (Georgiu celu negru) avea de cugetu a restabili o impreunare a armatei montenegrene cu cea serbesca; dara densulu n'a reusitu a executá acestu planu si acum insurgentii voru sa-lu realizeze de asta data.

Si in Bosni'a cresce insurectiunea din ce in ce, mii de familii fugu pre teritoriulu austriac. Entusiasmulu cresce, ajutoriu sosesc din Croati'a turcesca. In Bosni'a se crede ca nu e departe tempulu candu voru intrá Serbi'a si Muntenegru in actiune si ca intervenirea puteriloru nu va avé nici unu efectu asupr'a resculatiloru.

O scire frapanta aduce unu telegramu alu diuariulu „Tagbltt“ din Vien'a: *Insurgentii*, dice acestu telegramu sensatiunалу, *au alesu pre principele Muntenegrului de comandante supremu, acést'a a si primitu delegerea. Principele a luat mesuri pentru a se infatisia pre aren'a luptei*. Unu telegramu din Ragusa spune, dupa diuariulu „*Crnogorac*“, ca insurgentii respingiu actiunea diplomatiei europene si ca Muntenegru in fatia acestei situatiuni e resolutu a luá parte activa la lupta. Deca suntu fundate aceste sciri, lucrurile in orientu iau unu caracteru acutu si se complica totu mai tare.

In Serbi'a, i se telegraféza lui „*Istok*“ ca crestini din districtulu

Novovarsiu au prinsu armele, ora siulu de asemene nume, sta in flacari.

Unu raportu alu lui „*Daily News*“ da despre *startea lucrurilor in Serbi'a* unele detaiuri interesante. Totu ce se anuntiase despre pornirile resboinice ale poporulu si despre puseitiunea cea grea a guvernulu serbescu, se adeveresce de cátra acestu corespondente. Despre ajutoriulu ce-lu primescu insurgentii din Serbi'a acestu corespondente de incredere scrie: Multi voluntari se infatiséza inaintea dregatoriloru din Belgradu si ceru sa fia tramisi inarmati preste granitia. E greu a dá ómeniloru unu respunsu multiamitoriu. Nu li se poté satisfacé dorintia, de vreme ce Serbi'a traescó inca in pace cu Turci'a. Aru urmá inse turburári periculóse, decá s'aru respinge simplu acesti flacai setosi de lupta si asiá dregatoriele temporese dándule putiena sperantia, precandu de alta parte impacientiloru li se dau nutrementu si bani, cea ce provóca faim'a ca se inarméza intr' ascunsu bande spre a trece pre teritoriulu turcescu. La tota intemplantia exista atari bande, dara audu din isvoru siguru, ca toti voluntarii cari s'au impreunatu cu insurgentii au facutu acést'a pre socotéla loru si au trecut la o buna ocaziune fára de a fi observati de custodiile dela fruntarie, pre teritoriulu strainu. Istoria despre bandele promovate intr' ascunsu se tiene de aceea categoria, de care se tiene si corpulu armatei serbesci, despre care foile din afara vorbescu ca observa miscarile turciloru in Hertegovina. S'au chiamatu cam la 3000 soldati din militi'a serbesca ceva inainte de a se incepe tempulu esecutiuniloru care tiene din 15 Augustu pana in 15 Septembrie. Unu corp de armata inse aru fi pentru Serbi'a o putere prea mare.

Principele Milanu s'au exprimat dilele trecute, ca abiá va puté infrená poporulu seu inca vre-o doue septamáni.

Tempulu mai de aprópe ni va chiarificá mai bine despre dezvoltarea cestiunei orientali, care se manifestéza in acestu preludiu sángerosu.

La 27 Augustu n. s'a deschisu in Cragujevatiu *Scupcin'a serbesca*, dara pana acum avemu putiene sciri despre intemplantile din adunanti'a acést'a, din cauza, ca intre Belgradu si Cragujevatiu nu existe o impreunare telegrafica si anuntiurile se comunica capitalei Belgradu prin curieri. Avemu temeiu sa asteptamu intemplantile in Cragujevatiu cu incordare, pentru ca de-si spiritulu ce domina Scupcin'a nu va prorumpe acum la deschiderea sesiunii, totusi nu voru lipsi unele manifestatiuni, cari caracteriséza chiaru sensatiunea. Sensatiunile partidelor serbesci insufla ingrigiri mari, tote elementele suntu pornite spre actiune, miscarea pasiunata cresce cu durarea rescólei in provinciile turcesci principele Milanu si ministeriulu seu cu greu voru puté infrená masele iritate. Dealtmintrenea din norocire toti barbati, ce vinu in consideratiunea formarea cabinetulu nou, chiaru si Risticu, suntu convinsi deplinu, ca fatia de atitudine mariloru puteri aru fi o intreprindere fatale a ascultá de fractiunile ultra-nationale. Firesce ca sustá intrebarea, ca cum va progresá unu ministeriu ce urmaresce o politica ratiunale, ce Scupcin'a, in care precumpanesc tendintia estrema. Cuventulu de tronu va relevá cu deosebire necesitatea politice de pace.

In diet'a Croatiei, in siedintia dela 26 Aug., a facutu Dr. *Makanec* o interpelatiune ce a provocatu o mare sensatiune. Dupa cele formale interpelatoriulu amintescé mai intái, ca constituirea camerei a urmatu de astadata intre impregiurári, cari destépta atentiunea lumei intregi, ca patri'a nóstra nice odata nu a semtitu cu

atát'a dorere, ca are unu rolu atátu de subordinatu si ca nu e decátu o parte anexasa (pars adnexa). Acést'a se dovedescé prin rescriptulu reg. cu care s'a deschisu diet'a. Prin tremulu se apromite, ca „cestiunea fiunulu“ se va resolve numai, decá impregiurárele tempului voru fi favorabile, de asemenea si incorporarea confiniulu, precandu despre Dalmati'a nici ca se face amintire. Fatia cu cele ce se intempla in sudu, o declaratiune precisa relativa la Dalmati'a erá neaperratu de lipsa, dara „noi stemu unu poporu seracu, cáru i suntu legate manile, care traiesce din gratia strainulu“, de aceea trebuie sa privimu in linisce, cum se macelarescu fratii nostri din Bosni'a si Erzegovina de cátra impetuosi turci, cum se smulgu copii din bratiile mamelor loru si se arunca in apa. Totusi nu trebuie sa inchidemu urechile la acést'a miseria. Nu ajunge a relevá drepturile virtuali ce le avemu asupr'a natiuniloru sorori, ci trebuie sa ne aducemu aminte si de datoritiile nóstre, decá diplomatiei Europei serbesca bachanalele si privescu cu placere in epoca culturai la versarea de sange de pre insul'a balcanica. Europ'a poté va vedé, ca politic'a de pana acum in sudu a fostu o macula a moralei si a culturai, pentruca a sugrumatu orice nesuintia cátra libertate. Invidi'a reciproca si ur'a cátra slavi au fostu, vin'a de Europ'a a lucratu astu-feliu.

Celu mai tristu lucru e, ca Austro-Ungari'a privesce cu indiferentismu la portarea turciloru si intoneza si ea „bachanalele diplomatiei Europei.“ Oratorulu discuta intr'unu modu pasiunatu recomandárele de mediatune ale puteriloru, atitudinea Serbiei si in urma polemiséza contra lui „*Obzor*“, care nu face cu destula fortia caus'a slaviloru dela sudu de cauza a croatiloru. (Aici presedintele provóca pre oratorulu abatutu dela objectu la ordine si admonéza galeriele ce aplauda pre interpelatoriu cu unu tonu freneticu, sa observe ordinea si liniastea.) Natiunea croata, continua *Makanec*, e indatorata, a spriginí pre sermanii raiai. Firesce ca se poté obiectiuná: ce poté face Croati'a, cáci manile i suntu legate? Si eu — dice *Makanec* — nu sum in stare a face in privintia acést'a o propunere cu succesu, pentruca ajunge a face o propunere, cá sa fia siguru respinsa din partea vóstra; sperezu inse, ca intro voi totusi se va afla cine-va, care va face propunerea: Diet'a sa substérna Majestátiei Sele o representatiune, de cuprinsulu, cá Regele Croatie sa puna poporulu croatu in positiunea, de a puté satisfacé datorintia ce are cátra fratii sei slavi (de pre insul'a balcanica).

Dupa ce Dr. *Makanec* criticá in sensulu acest'a diplomati'a européna si pre Austro-Ungari'a, indrépta cátra banulu Croatiei urmatórea interpelatiune:

1. Are Escelenti'a Sea de cugetu sa céra inca in sesiunea acést'a indemnitate pentru 100,000 fl., spre scopulu, cá acést'a suma sa se intrebuinteze intru ajutoriulu celoru ce au fugitu din Bosni'a si Erzegovina in patri'a nóstra?

2. Are Escelenti'a Sea de cugetu, si decá are pre ce cale se va nesuí, cá Bosni'a si Erzegovina sa se provéda cu medici in numeru de ajunsu, cari sa stea sub scutulu internatiunálu, sa se dea raniloru bosnici si erzegovineni cur'a si ajutoriulu necesariu intr'altu modu din consideratiuni generale sanitare (din caus'a importárei de morburu contagióse) si cu deosebire din motive umane?

Interpelatiunea se va predá banulu. In siedintia acést'a nu s'a mai intemplat altu faptu mai momentuosu, s'au alesu mai multe comisiuni.

La 28 Aug. banulu a respinsu la acést'a interpelatiune, ca nu se poté contrage imprumutulu de 100,000 fl.

fiindu prea ingreunatu bugetulu, iéra in caus'a slaviloru cuprinsi cu resbe-lulu nu pôte face nici unu pasiu pen-truca aceste lucruri se tienu de sfer'a politicele esterne. Respunsulu se luà la cunoscentia cu o mare majoritate.

Congresulu din Bonn.

Congresulu din Bonn si-a finitu lucràrile sele din acestu anu. Resul-tatulu este: perfect'a intielegere asu-pr'a Dogmei despre purcederea Spiritu-lui sântu. Cu privire la acestu punctu s'a disputatu cu multu interesu din par-tea ambelor. Cu deosebire asupr'a doctrinei lui Chirilu din Alessandri'a, a disputatu archimandritulu Brienios cu Döllinger, — in siedintiele comis-iunei din 14 si 15 Augustu.

Dupa cum s'a amintitu, orientalii asternura catoliciloru (mai bine apu-seniloru) unu proiectu de symbolu, respective these, intre cari a fostu si aceea ca: Spiritulu sântu purcede nu-mai dela Tatalu fàra de ori si ce con-curintia a Fiului. — Acést'a in sa, sub fórmul'a propusa, nu s'a primitu de apuseni. S'au primitu inse urmatórele nestramutate:

1. Primimu Symbolulu ecumenicu niceno-constantinopolitanu in tóta in-tregitatea lui, si otaririle dogmatice a bisericele vechi nedespartite.

2. Ne unimu intru recunóscerea ea adausulu „filioque“ in Symbolu, nu s'a facutu in modu legale, si in spi-ritulu bisericele.

3. Marturisimu in unanimitate espunerea invetiaturei despre spiritulu sântu, dupa cum au propus'o Parintii bisericele primitive si nedespartite

4. Lepadàmu ori-ce idea si esp-ressiune, din care s'aru puté deduce ca in Trinitate s'aru aflá dóue prin-cipia (*ἀρχαί* sèu *ἀϊτιαί*).

Aceste these, cá efluxulu doctri-nei celei sanatóse si in sensulu evan-gelicu a SS. Parinti, si cá unu docu-mentu alu traditiunei pastrata in tóta originalitatea si integritatea sea — cá unu caracteru consequentu alu bisericele orientali (dupa cum dice Dr. W. Gass in opulu seu: Symbolik der morgen-ländischen Kirche) — s'au asternutu plenului in 16, unde s'au acceptatu fàra reflexiuni.

In urm'a acestor'a a venitu la rendu formularea theseloru, cari sa dee espressiune convingerei si intielegerei ajunse in conferintia plenaria.

Acele suntu:

Primimu invetiatur'a S. Ioanu Da-maschinu despre Spiritulu sântu (a se vedé opulu: espunere sistemateca a credintiei ortodocse I. capu 6—8.) — dupa cum i se dà espressiune in ur-matórele puncte, intielesulu doctrinei bisericele, un'a si nedespartita.

1. Spiritulu sântu purcede dela Tatalu, cá principiulu (*ἀρχή*) caus'a (*αἰτία*), isvorulu (*πηγή*) ddieirei.

2. Spiritulu sântu nu purcede dela fiulu (*ἐκ τοῦ υἱοῦ*) pentru ca in ddie-ire este numai unu principu, o causa, prin carea totu ce este in ddieire 'si are esistintia.

3. Spiritulu sântu purcede dela Tatalu prin Fiulu.

4. Spiritulu sântu este imaginea Fiului, care este imaginea Tatalui; purcede dela Tatalu si Fiulu se odih-nesce cá stralucirea puterei aceluia.

5. Spiritulu sântu este esistintia personale din Tatalu, de o fintia cu Fiulu, inse nu din Fiulu, pentru ca este spiritulu organului ddieirei (gu-rei) ce esprima cuventulu.

6. Spiritulu S. forméza midiloci-rea intre Tatalu si Fiulu si prin Fi-ulu este impreunatu cu Tatalu.

Dupa ce s'au satoritu aceste puncte, — cá resultatulu conferintiei din anulu acest'a, si carea se va con-tinúa in anulu venitoriu, Döllinger a lasatu a se audí din gur'a sea discursulu despre relatiunile politico-reli-giose a staturiloru europene, care a fostu totu deodata si de incheierea conferintiei.

La acestea Archieppulu Alesan-dros din Syra in numele confessiuna-liloru sei a datu espressiune satisfac-tiunei interne, carea provine din re-cunóscerea celei adeverate pre carea a apucatu partea cea bine sim-titória a apuseniloru intru reconstru-irea unitatei dogmatice. Speréza ca in modulu acest'a in scurtu va vedé reintregitu vestmentulu Mantuitorului care s'a sfasiatu in tempu de mai bine cá 8 seculi din caus'a unoru neintie-legeri capritiose; speréza ca in scurtu va vedé biserica iérasu unita intru unu trupu, a càrui capu este Christosu.

Asemenea espressiune a datu si eppulu din Gibraltar Sanfordt.

Au fostu de toti membrii la con-ferintia 99, si anume: germani 26 dintre cari 18 catol vechi si 8 evan-gelici; 20 orientali (intre acesti'a 2 din Romani'a). Anglo-americani 52 si unu francesu.

Ce e dreptu ca acésta conferintia nu este fàra a nu insuffá ingrigire si fói'a „Times“ din Angli'a se adoptéza spre a aduce ad absurdum intielege-rea ajunsa cá unu ce, care nu aru fi in spiritulu seculului, ba dice: pre-cum Döllinger et cons. nu se potu privi de reprezentanti ai bisericele rom. cat asiá nici anglianii, cari mai bine aru face de aru grigi de intielegerile de acasa, sa lase in pace amesteculu cu continentulu.

Déca aru fi sa mai adaugemu si noi ce-va, apoi aceea amu putea face din punctulu nostru de vedere roma-nescu. Alta inse nu este de lipsa de-cátu ca cele exprimate de Archieppulu Alessandros sa le aplicàmu la causele nóstre, unde de siguru ca s'aru pot-riví cu recerintiele seculului din ori-ce puncte de vedere, — sperandu ca cu curarea corpului bisericescu, l'amu vedé imbracatu intru unu vestmentu nou, atarnandu la unu capu — uni-tatea natiunale, care sa aiba de scopu: cultur'a.

P.

Articululu de lege XXXII,

despre pensiunarea invetiatoriloru si cre-scatoriloru dela institutete publice pentru invetiamentulu poporale si pentru pastra-rea copiiloru mici, precum si despre subventiunarea veduveloru si orfaniloru acelor'a.

(Urmare)

B. Escontentarea finale si pensiunarea prin autoritatea superioare.

§. 10. Invetiatorulu, invetiatori'a, crescatorulu, crescatori'a — cu indreptatire la pensiune potu fi pensiunati si fara cererea loru espresa, ma chiaru contr'a vointiei loru:

1. Daca — trecându preste eta-tea de 65 de ani, se constata ca suntu cu totul ne-apti pentru implenirea oficiului invetiatorescu din caus'a slabiciunei betránetieloru.

2. Déca fiindu in ori ce etate, se constata ca preste totu si cu dese-versire suntu ne-apti pentru imple-nirea oficiului invetiatorescu din cau-s'a unui morbu spirituale, (nebuni'a,) sèu altu morbu si slabiciune.

In casurile de sub punctele 1) si 2) sum'a de pensiune a respectivului se statorisce in intelesulu §-lui 9; tempulu de servitiu inse se computa dupa §. 8 si in intielesulu acestui-a primesce ori escontentare finale, ori pensiune pâna la capetulu vietiei.

§. 11. Pensiunarea de nevoia cu privire la invetiatorii dela scólele comu-nali o pôte ordená ministrulu instruc-tiunii pe bas'a unui reportu motivatu a inspectorului scolare si a consiliu-lui scolastecu comitatense; cu privire la invetiatorii dela scólele confesiun-ali ori dela scólele publice de alta natura inse o pôte ordená ministrulu numai in contielegere cu respectiv'a superioritate scolasteca si pe basea rap-ortului unei comisiuni miste, care s'a esmisu sub presiedintia inspecto-rului scolariu prin ministru, ori la initiativ'a inspectorului scolare de statu, ori la cea a superioritatii sco-lastice respective.

§. 12. Indreptatirea la pensiune, resp- la escontentare finale o perdu toti acei invetiatori — fia in servitiu ac-tivu fia in pensiune, — cari s'au con-damnatu pentru crimine prin sentin-tia judecatorésca, sèu cari s'au amov-atu din functiunea loru irvetiatio-résca sèu s'au dejudecatu la perderea pensiunii ori in urm'a unei nepasari grele, a unui escesu morale sèu a unei crimini cetatienesce, ori prin cer-tetare disciplinare. (§. 138 din arti-culu de lege XXXVIII: 1868.)

Asemenea si-perdu indreptatirea la pensiunare din fondulu de pensiuni pentru invetiatorii popurali — toti acei individi, cari si-au paresitu car-rierele invetiatoresce prescise in §-lu 2, ori au trecut de invetiatori la in-stitute superioari sèu scólele de specia-litate, unde li se computa si anii de servitiu mai de nainte si prin urmare au de a primi pensiune din altu fondu.

Sumele solvite la fondulu de pen-siune devinu proprietatea fondului si nu se potu primi indereptu, ori a pa-resitu respectivulu invetiatoriu carie-r'a si statiunea sea invetiatorésca de buna voia, ori au fostu amovatu din ele.

III

Subventiunarea veduveloru si a orfa-niloru.

a) Subventiunarea veduveloru.

§. 13. Muiera celui cu indrepta-tire la pensiune, in casulu de mórte a barbatu-so, primesce ajutoriu vidu-ale ordenariu, déca barbatulu ei a servitu celu putienu 10 ani compu-tabili si déca ea a traitu cu elu in casetoria celu putienu unu anu si este mai tenera decâtu barbatu-so celu multu cu 20 de ani.

Veduv'a, care n'a traitu cu bar-batu-so in casetoria nici celu putienu unu anu, va primi ajutoriu numai de va documentá, ca barbatu-so la cu-nuni'a loru n'a suferitu de morbulu, care i'a casionatu mórtea.

§. 14. Va primi subventiune vi-duale pana la capetulu vietiei acea veduva, a carei barbatu a servitu dejá 10 ani si carea a traitu cu barbatu-so in casetorie celu putienu unu anu. De sa va maritá inse din nou, ea si perde ajutoriulu viduale pe câtu tempu va durá asta casetoria; dar de va de-veni érasu veduva si dupa alu duoilea barbatu si nu capeta ajutoriu viduale, atunci érasu va primi subventiunea viduale ce o tragea mai nainte, de nu cumv'a cu ocasiunea maritarii din nou a primitu cá escontentare finale sum'a de pre doi ani din subventi-nea viduale cei competiá dupa bar-batulu dintâiu. Veduvele ce se mari-ta din nou trebuie sa se dechiare deci cu ocasiunea casetoriei nóue, ca dorescu se primésca escontentare finale, ori ca-si sustienu pretensiunea la ajuto-riulu ordenariu si in casulu unei casetorie nóue.

§. 15. Sum'a de ajutoriu viduale pre anu este 40% din sum'a de pen-siune asecurata barbatului dupa unu servitiu de 40 de ani; acésta suma se pune in curente pentru veduva dupa o jumetate de anu dela diu'a mortiei sotiu-seu.

§. 16. La ajutoriulu sèu subven-tiunea viduale nu pôte avé dreptu acea veduva:

1. Carea nu are indreptatire la ajutoriu conformu §-lui 13.

2. Carea a pasitu cu barbatulu seu defunctu la casatori'a, din care se deriva pretensiunea ei la subventiune, pre cându acest'a erá in pensiune; se esceptiuneza inse casulu, déca bar-batulu seu dupa casatori'a loru iérasu a intratu in servitiulu activu si a ser-vitu mai multu de unu anu.

3. Carea in tempulu mortiei bar-batu-seu insasi este in functiune de invetiatori'a si cá atare prevediuta cu solutiune ordinaria, ori ca primesce o pensiune dupa atare oficiu.

Acea veduva inse, carea aru fi necesitata sa-si parasésca postulu de invetiatori'a, — cu esceptiune, déca a fostu amovata pentru delictu in sen-

sulu legei, — ori aru romané fàra aplecare nu din vin'a sea; acea veduva pôte pretinde ajutoriulu viduale dupa barbatu-seu, afara de casulu, cându ea insasi primesce pensiune celu putienu egale cu ajutoriulu sèu subventiunea viduale.

4. Carea s'a despartitu pre calea legei de sotiu seu, dupa care aru puté primi subventiune, de nu cum-va pôte documentá prin judecat'a divor-tiale, ca nu ea a fostu caus'a des-partirei.

5. A carei sotiu de casetoria in-susi si-a perdatu indreptatirea la pen-siune, conformu §-lui 12.

§. 17. Din caus'a de escesu greu morale sèu pentru viétia nemorale su-perioritatea competinte, (§. 11) pôte sa detraga ori provisoriamente ori definitivmente ajutoriulu viduale ce l'a castigatu veduv'a subventiunata; iéra in casulu cându respectiv'a aru fi fostu condemnata judecatorésce pentru cri-mine, — atunci neconditiunatu tre-buie sa i se detraga ajutoriulu sèu subventiunea.

b) Subventiunarea orfaniloru.

§. 18. Se asecura subventiune or-dinaria anuale pentru toti orfanii ce se tragu din casetoriele din nainte de pensiunare a tuturor ingrigitoriloru, crescatoriloru si invetiatoriloru pre-cum si a crescatoriiloru si invetiató-riiloru cu indreptatire la pensiune, déca au servitu celu putienu 10 ani parintii dupa cari castiga acei orfani subventiunea.

Orfanii, ai càroru parinti defuncti au servitu mai putienu de 10 ani, nu-mai atunci castiga ajutoriu, déca voru documentá ca suntu seraci cu totul si déca parintii loru au servitu celu putienu cinci ani.

Orfanii ce suntu de a se subven-tiuná astu-feliu, se voru ajutorá cu sume deosebite, dupa impregiurarea ca ori suntu cu totul fàra de parinti fàra tata si fàra mama, ori ca unu parinte li traiesce.

§. 19. Sum'a de ajutoriu pentru orfanii lipsiti de parinti:

1. Fia-care orfanu primesce 50 fl. déca numai unu parinte i-a fostu in-vetiatoriu, (resp. invetiatori'a, ingri-gitoriu.)

2. Fia-care orfanu primesce 75 fl. déca ambii parinti ai lui au fostu in-grigitori sèu invetiatori cu indrepta-tire la pensiune si amendoi au ser-vitu celu putienu 10 ani computabili.

§. 20. Déca mam'a ce traiesce, primesce ajutoriu viduale, atunci pen-tru unu copilu nu se computa ajuto-riulu deosebisu; dar preste unu co-pilu pentru fia-care se computa ajuto-riulu de câte 25 fl.

§. 21. Déca mam'a veduvita insa-si a fost invetiatori'a si ca stare nu primesce ajutoriu viduale, ci pensiu-ne de invetiatori'a, — atunci pre lan-ga pensiunea sea capeta pentru fia-care copilu câte 20 fl. cá ajutoriu dupa parintele incetatu din viétia. Sum'a to-tala a atàroru ajutorie inse nu pôte trece sum'a de 100 fl.

§. 22. Sum'a totala de ajutoriu sèu subventiune ce o primescu orfa-nii conf. §. lui 20, resp. 21, nu se pótu urcá preste sum'a de ajutoriu sèu subventiune viduale ce este a se primi dupa statiunea invetiatorésca respectiva.

§. 23. Déca veduv'a se marita din nou si astufeliu sí-perde ajutoriulu viduale, (celu putienu câtu durédia acésta casetoria,) orfanii voru primi si mai de departe ajutoriulu sèu sub-ventiunea ce li s'a datu in sensulu §§-loru de mai susu.

§. 24. Dela tempulu cându orfanii si-perdu prin mórte si pre alu doilea parinte si asiá devinu orfani cu to-tulu fàra de parinti, trebuie sa se in-grigésca de ei conf. punctului 2) din §-lu 19.

Asemenea se considera de orfani cu totul fàra de parinti si cei indreptatiti la ajutoriu in sensulu §-lui 18, déca mam'a loru 'si perde ajuto-

riulu viduale ori prin divortiu de ca- satoria séu din alta vina a sea, ori déca ea nici n'a fostu impartasita cu subventiune.

§ 25. Orfanii — a câroru prove- dere este acoperita si asecurata si fara de atare ajutoriu, prin vr'unu altu ajutoriu publicu, séu de statu séu bisericescu, ori prin stipendiu mai mare decâtu sum'a de ajutoriu séu subventiune, ori prin primirea loru intr'unu institutu de crescere, — sub tempulu acest'a nu capeta ajutoriu. Déca atare orfanu aru perde inse acés- ta subventiune nainte de alu 16-lea anu alu vietiei, resp. nainte de maritare, atunci si elu se impartescesce deaju- toriulu satorifu in §§-ii de mai susu.

§ 26. Orfanii remasi dela parintii ce au repasitu de pe carier'a invetia- torésca si preste totu si-au perdutu îndreptatirea la pensiune, — nu potu pretinde ajutoriu.

Superiotatea competinte, (§ 11.) póte detrage ajutoriulu dela orfanulu ce a comisu escesu greu morale, séu duce viétia nemorale; neconditiunatu inse trebuie sa i-lu detrage, déca res- pectivulu a fostu condamnatu pentru crimine prin sentintia judecatorésca.

(Va urmá.)

Varietâti.

* * (Spre orientare) facemu cunoscutu onoratiilor nostri abonati, cari neprimindu fôia nôstra regulatu dela oficiile postali respective au reclamat'o dela editura, cumca „Tel. Rom.“ se espedéza dela oficiulu pos- tale de aici totu-déun'a regulatu, dupa cum ni-amu convinsu dintr'unu casu specialu, pentru care deunadile recercaramu deadrep- tulu directiunea postale, care ni dede ase- curarea, ca numerii s'au espedatu si se voru es- pedá de aici abonatiilor totu-déun'a regulatu, prin urmare numerii reclamatis'au perdutu la postele ultime, de unde se radica, nedan- du-se directu la man'a celoru adresati si tramitiendu se, cum fôrte desu se intempla, prin ori si care individu ce e la indemana, dreptu aceea ne rogâmu, cá sa se ia nu- merii de regula prin persóne de incredere séu sa se avizeze oficiulu postalu respec- tivu sa tiéna la sine numerii pâna se iau de câtra adresatu. Astu-feliu se incungiura de o parte iregularitatea; iéra de alta parte la casu, cându numerii totusi n'aru veni regulatu, se va puté mai usioru eruá, ca unde este caus'a neregularitâtiei. Incâtu pentru noi, asigurâmu pre on. nostru publicu ce- titoriu, ca totu-déun'a ne vomu silí a espedá fôia nôstra regulatu.

* * (Reflessiune). Domnului corespun- dinte dela conferintiele cursului suplemen- tariu invetiatorescu din anulu si lun'a pre- senta in Deesiu. —

Subscriulu cu datu 30 Iuliu a. c. Nr. 226 amu incasatu pentru acoperirea spese- loru conferintiei 8 fl. v. a.

Sub 5 totu spre acestu scopu sub ace- l'asi numeru amu tramisu adresati prea onoratiulu domnu d. protopresbiteru Samuilu Cupsi'a 4 fl. v. a. asiá dara 12 fl. v. a.

La altu invetiatoreu participantu la conferintiele din *Cojocn'a* per 40 cr. de di i s'au datu 7 fl. v. a. — In sum'a din tractu- lu Ungurasiului la ambe locurile s'au datu 19 fl. v. a.

Déca Deesiulu este destinatulu pentru invetiatoreu din 5 protopresbiterate si voru fi contribuitu fiesce-carele câte 19 fl. aru fi 95 fl. v. a. pentru acoperirea speselor.

Fizes-St. Petru 13 Aug. 1875.

Petru Rosic'a,
protopresbiterulu Un-
gurasiului.

* * Si-a datu demissiunea, se dice dlu I. Branu de Lemeny din postulu de referinte scolasticu. Déca o facea mai curendu erá cu atâtu mai bine pentru afacerile nôstre scolastice, pa- rasite de dlu ref. indata dupa sino- dulu de asta primavéra, fára sunetu, si abiá odata invrednicite de o scurta

si ultima visita. Cáci, déca nu le-aru fi luatu in fine presidiulu si membrii se- natului bisericescu a mâna, afacerile scol. s'aru fi si cu ele s'aru fi periclitatu caus'a nôstra scolare intréga. Amu dori cá scirea despre demissiunare sa contina realulu adevéru.

* * Adunarea generale a Asociaci- nei dela Reginu a alesu pre dlu Ia- cobu *Bolog'a* presiedinte, pre dlu Ioanu *Rusu* protop. vicpres. si pre dlu Vi- sarionu *Romanu* directoru la Banc'a Albin'a secretariu II.

Nr. 2462—1875.

Escriere de concursu.

Pentru trei stipendii din fundatiunea fericitulu Ioanu Gavrilu Vajd'a de Soosmezó (Glotu) fostulu casariu de banca la cass'a regia principale din Sabiiu si a socii lui Elisabet'a n. Fuleovicu, si adeca dóue de câte 60 fl. v. a. usuate de gimnasistii Emiliu Vajd'a si Dionisiu Hossu pentru nelegiti- marea despre progresulu facutu in studie in anulu scolasticu espiratu pre terminulu prefptu, dechiarate de vacante, iéra alu treile de 50 fl. v. a. usuate de preparandulu absolutu Vasiliu Vajd'a devenitu vacantu, prin acés'ta se escrie concursu pâna la 25 Septembrie a. c. st. n.

Competitorii la aceste stipendie in ce- rerele loru concursuali voru avé de a do- cumentá :

- ca frecuentéza vre-o scóla publica reale, gimnasiale, academica, séu universi- tate ori politechnica cá ascultatori ordinari.
- ca au purtare morale buna, ca au facutu progresu bunu in studie si ca suntu români de natiunalitate.
- ca suntu consangeni cu piulu fun- datoriu séu cu soci'a acestui'a.

La casu, cându din familiile fundato- riloru nu s'aru aflá competitori calificati, stipendiale se voru conferi la tineri români, cari voru puté se documenteze :

- Ca frecuentéza vre-o scóla publica reale, gimnasiale, academica, universitate séu politechnica cá ascultatori ordinari.
- Ca au purtare morale buna, ca au facutu progresulu celu mai eminentu in studie preste totu, ca suntu români de natiunalitate si ca intr'a devéru suntu seraci si lipsiti de midilóce de intretinere. —

Cererele concursuali astfeliu ajustate voru fi a se substerne pâna la terminulu prefptu la subsemnatulu Consistoriu metro- politanu, aretându de un'a data concurentii ca la ce institutu de invetiamentu voiescu a-si continuá studiile in anulu scolasticu ve- nitoriu 1875/6.

Datu Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 9/21 Augustu 1875.

Consistoriulu metropolitanu
gr. cat. de Alb'a-Iul'i'a si
(2—3) Fagarasiu.

Nr. 140|1875.

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetia- toresci devenite vacante la scólele confesio- nali gr. or. din mai josu semnele comune se deschide concursu pâna in 13 Septembrie 1875 st. v. — Cei ce dorescu a ocupá vr'un'a din aceste statiuni se bine voiéscu a-si as- terne concursele sele subsemnatulu oficiu ppresbiteralu pâna la terminulu indicatu, si a tiéna intr'o Dumineca séu serbatóre stran'a in biserica comunei, unde voiesce a competá.

1. Poian'a, statiunea a dóu'a cu salariu de 300 fl. v. a.

2. Ocn'a super. dóue statiuni, un'a a invetiatoreulu primariu cu 200 fl. v. a. iéra a dóu'a a invetiatoreulu adjunctu cu 105 fl. cu prospectu de a se radica la 150 fl. v. a.

3. Ludosiu, un'a statiune cu 200 fl. v. a.

4. Mercurea, un'a cu 150 fl. v. a. si 4 orgii lemne de focu din care sa se in- caldiéscu si scóla. —

5. Apoldulu inf. un'a cu 100 v. a.

Mercurea in 13 Augustu 1875.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or.
(2—3) alu Mercurei.

Concursu.

Devenindu parochi'a gr. or. Borgo- Mediloceni prin mórtea parochulu Andreiu Orbanu vacanta, se escrie prin acés'ta con- cursu pâna in 17 Septembrie a. c. in care di va fi si alegerea. —

Emolumentele suntu :

Stol'a obicinuita dela 200 familii, casa parochiale si portiune canonica nu este. —

Cei ce dorescu a ocupá acés'ta paro- chia cu care e impreunatu si oficiulu de invetiatoreu, asemenea cu unu salariu de 180 fl. v. a. si quartiru liberu, sa-si indrepte recursele loru instruite in sensulu Statutulu organicu câtra comitetulu parochialu din Borgo-Mediloceni post'a ultima Borgo-Prundu. Bor. o-Mediloceni, 13 Iulie 1875.

In numele comitetulu parochialu
Iacobu Thursi'a
(2—3) presied. comit.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoreu pentru clas'a I din Sesciori, proto- popiatulu Sebesiului, se deschide concursu pâna in 15 Sept. st. v. a. c.

Emolumentele suntu: 200 fl. v. a. bani gat'a, 2 stangini de lemne si quartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acés'ta statiune au a-si tramite recursele loru instruite cu tóte documentele prescise in statutulu organicu si adresate câtra comitetulu parochialu.

Sesciori in 1 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu in con-
(3—3) tielegere cu dlu protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetia- toriu devenitu vacantu la scóla populara gr. or. din Bacifalu, protopresbiteratu I-lu alu Brasiovului se escrie prin acés'ta con- cursu cu terminu pâna la 5 Septembrie a. c. (17 Septembrie st. n.)

Salariulu anualu impreunatu cu ace- stu postu este de 300 fl. v. a. pre lánge indatorire, cá pentru acestu salariu se tiéna invetiatoreulu si scóla de repetitiune. —

Concurentii sa binevoiéscu a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu Statutu lui organicu la prea onorat. domnu proto- presbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu pâna la terminulu prefptu.

Bacifalu, 4 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu gr. or. din
Bacifalu.

Petru Carstocea
(3—3) parochu si presied.

Nr. 6236|1875.

Concursu.

Pentru conferirea sumei de 120 fl. v. a. escrisa de inclit'a Universitate natiunale sa- séscu, cá stipendii la o scóla de agricultura, pentru scaunulu Sabiiului, — se deschide prin acés'ta concursu pâna la 5 Septembrie a. c. st. n.

Concurentii, cari voru substerne peti- tiunile loru la magistratulu subsemnatu, voru avé sa dovedéscu: —

a) Cumca au absolvitu scóla poporale ordinariu;

b) Cumca au ajunsu alu 16 anu alu vietiei;

c) Cumca sciú portá in genere econo- mi'a dupa cum e indatinata in tiér'a nôstra.

Despre ce se aduce acés'ta publica- tiune generale cu acelu adausu, ca numai cei ce se tiénu de scaunulu Sabiiului se voru puté luá in consideratiune.

Sabiiu in 20 Augustu n. 1875.

Magistratulu urbanu si
(3—3) scaunulu.

Nr. pr. scol. 35|1875.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu secundariu la scóla confessionale gr. or. din Danesiu se escrie concursu. —

1. Cu unu salariu anualu de 70 ferdele bucate in natura; —

2. Unu agru de unu caru de cucuruзу;

3. A trei'a parte din venitul — din ajunulu craciunului; — si a

4. Unui concurinte strainu quartiru li- beru si lemne de ajunsu. —

Cei ce dorescu a competá la acestu

postu se anuncia prin acés'ta a-si asterne documentele de calificatiune, recerute prin lege, pâna in 5 Septembrie a. c. st. v. la subscriulu.

Sighisióra 5 Augustu 1875 st. v.

In contielegere cu comitetulu pa-
rochialu concerninte.

Zacharia Boiu,
(3—3) protopopu.

Concursu.

La scóla confesionala gr. or. din Tar- lungeni protopresbiteratu I alu Brasiovului au devenitu vacantu postulu de invetiatoreu primariu, si spre intregirea acestui'a se es- crie concursu cu terminu pana la 15 Sep- tembrie a. c.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anualu de 200 fl. v. a. si quartiru liberu in edificulu scólei

Concurentii au a-si asterne petitiunile I-lu instruite in sensulu „statutulu organicu“ pana la terminulu prefptu prea onoratiulu domnu prtopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu.

Tarlungeni 3 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu gr. or. din
Tarlungeni.

Georgiu Manole,
(3—3) parochu si presiedinte.

Edictu.

Nicolau Oprea Trandaburu, carele de siepte ani au parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea sociu Mari'a nascuta Nichiforu Bogdanu amendoi din Purcarení, fára de a se sci unde se afla sáu de mai traiesce, sa citéza prin acés'ta, cá in terminu de unu anu de astadi incolo, sa se infatisieze ina- intea subscriulu scaunu protopresbiteralu cáci la din contra se va decide si in ab- senti'a lui procesulu divortialu pornitu a- sup'r'a-i. —

Brasiovu in 12 Augustu 1875-

Scaunulu protopresbiteralu gr.
or. alu tractulu I-lu alu
Brasiovului.

Iosifu Baracu
(1—3) pr topopu.

Nr. 127|1875.

Edictu.

Prin care Dimitrie Gosi'a din Seliste, carele cu necredntia au parasitu pre soci'a lui Stan'a nascuta Teodoru Hens'a totu din Seliste — se provóca cá in terminu de unu anu dela datulu de fatiatia, cu atát'a mai vertosu sa se infatisieze inaintea forulu ma- trimoniale subscriu pentruca la din contra procesulu divortialu intentatu asup'r'a-i se va otari si in absentia lui.

Sabiiu in 5 Augustu 1875.

Forulu matrimonialu gr. res.
(2—3) alu pro'opreb. Sabiiului I.

Edictu.

Aronu Ioanu Lungociu din sub co- mun'a branén'a Fundat'a care aprópe patru ani de dile a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea sociu An'a Dimitrie Drug'a totu de acolo pribegindu in lume necunoscutu se citéza prin acés'ta in terminu de unu anu de dile dela datulu de fatia a se pre- sentá cu atátu mai siguru inaintea scaunu- lui protopopescu alu Branului, cáci la din contra procesulu divortiale incaminatu de soci'a sea, se va decide si in absentia lui in sensulu ss. canóne bisericesci.

Scaunulu protopopescu alu Branului
Zernesti in 20 Iuliu 1875.

Ioanu Comsi'a
(2—3) adm. ppescu.

Fenu de vendutu.

In comitatulu Hunedórei 2 óro dela Dev'a departare in comun'a *Hon- doli* se afla fenu multu si bunu de vendutu intr'o livade mare ingradita, in care se afla si o casa. Pentru ier- narea oiloru loculu este fôrte po- trivitu. Cumperatorii au a se adresá la proprietariulu, domnulu Lazaru *Pi- posiu* in *Zalati'a*. (1—4)